

śrī hayagrīva stōtram

śrīmān vēnkaṭanāthāryaḥ kavītārkikakēsarī vēdāntāchāryavaryō mē sannidhattāṃ sadā hṛdi	
gnānānandamayam dēvam nirmala-sphaṭikākṛtim ādhāraṃ sarvavidyānāṃ hayagrīva--mupāsmahē	1
svataḥ siddham śuddha-sphaṭika-maṇibhūbhṛt-pratibhaṭam sudhā-sadhrīchī-bhirdyutibhi-ravadāta-tribhuvanam anantai-strayyantai ranuvihita hēṣā halahalam hatāśēṣā vadyam hayavadana-mīḍēmahi mahaḥ	2
samāhāraḥ sāmnam pratipadam-ṛcham dhāma yajuṣam layaḥ pratyūhānam lahari vitatir-bōdha-jaladhēḥ katha-darpa-kṣubhyat-katha-kakula kōlāhalabhavam haratvaṃtar-dhvāṃtam hayavadana hēṣā halahalaḥ	3
prāchī sandhyā kāchi dantar-niśāyāḥ pragnā-drṣṭē-ranjana śrīrapūrvā vaktrī vēdān bhātu mē vājivaktrā vāgīśākhyā vāsudēvasya mūrṭiḥ	4
viśuddha vignāna ghana svarūpam vignāna viśrāṇana-baddhadīkṣam dayānidhiṃ dēhabhṛtām śaraṇyam dēvam hayagrīva-maham prapadyē	5

apauruṣēyairapi vākpra panchaiḥ
adyāpi tē bhūti-madrṣṭapārām |
stuvannaham mugdha iti tvayaiva
kāruṇyatō nātha kaṭākṣaṇīyaḥ ||

6

dākṣiṇyaramyā giriśasya mūrtiḥ
dēvī sarōjāsana dharmapatnī |
vyāsādayō'pi vyapadēśya-vāchaḥ
sphuranti sarvē tava śaktilēśaiḥ ||

7

mandō'bhaviṣyan-niyataṃ virinchō
vāchām nidhē vanchita-bhāgadhēyaḥ |
daityāpanītān dayayaiva bhūyō'
pyadhyāpa-yiṣyō nigamān na chēttvam ||

8

vitarkaḍōlām vyavadhūya sattvē
br̥haspatiṃ vartayasē yatastvam |
tēnaiva dēva! tridaśē-śvarāṇām
asprṣṭa ḍōlāyita mādhi-rājyam ||

9

agnau samiddhār-chiṣi sapta-tantōḥ
ātasthivān mantra-mayaṃ śarīram |
akhaṇḍa-sārair-haviṣām pradānaiḥ
āpyāyanaṃ vyōma-sadām vidhatsē ||

10

yanmūla-mīdṛk pratibhāti tatvam
yā mūla-māmnāya mahā-drumāṇām |
tatvēna jānanti viśuddha satvāḥ
tvāmakṣarā-makṣara-mātrkāṃ tē ||

11

avyākṛtād vyākṛta-vānasi tvam nāmāni rūpāṇi cha yāni pūrvam śaṃsanti tēṣāṃ charamāṃ pratiṣṭhāṃ vāgīśvara tvāṃ tvadupagna-vāchaḥ	12
mugdhēndu-niṣyanda-vilōbhanīyāṃ mūrtiṃ tavānanda sudhā prasūtim vipaśchitaś-chētasi bhāvayantē vēlāmudārā-miva dugdha-sindhōḥ	13
manōgatam paśyati yaḥ sadā tvāṃ manīṣiṇāṃ mānasa rājahaṃsam svayam purōbhāva vivādabhājaḥ kiṃkurvatē tasya girō yathārham	14
api kṣaṇārdham kalayaṃti yē tvāṃ āplāvayantaṃ viśadair-mayūkhaiḥ vāchāṃ pravāhai ranivāritaistē mandākinīṃ mandayituṃ kṣamantē	15
svāmin bhavaddhyāna sudhābhiṣēkāt vahanti dhanyāḥ pulakānu-bandham alakṣitē kvāpi nirūḍha-mūlam angēṣvivā-nanda dhumankurantam	16
svāmin! pratīchā hṛdayēna dhanyāḥ tvaddhyāna chandrōdaya vardhamānam amānta-mānanda payōdhi-mantaḥ payōbhi-rakṣṇāṃ parivāha-yanti	17

svairānu-bhāvā-stvadadhīna bhāvāḥ samṛddha-vīryā-stvadanugrahēṇa vipāśchitō nātha taranti māyāṃ vaihārikīṃ mōhana pinchikān tē	18
prāgnnir-mitānāṃ tapasāṃ vipākāḥ pratyagra-niḥśrēyasa saṃpadō mē samēdhi-ṣīraṃ-stava pādapadmē sankalpa chintā-maṇayaḥ praṇāmāḥ	19
vilupta mūrdhan-yalipi kramāṇām surēndra chūḍāpada lālitānām tvadanghri rājīva rajaḥ-kaṇānāṃ bhūyān prasādō mayi nātha! bhūyāt	20
parisphuran-nūpura chitrabhānu- prakāśa nirdhūta tamōnuṣangām padadvayīṃ tē parichinmahē 'ntaḥ prabōdha rājīva vibhāta sandhyām	21
tvatkiṃ-karālanka-raṇōchitānāṃ tvayaiva kalpāntara pālitānām manju-praṇādaṃ maṇi-nūpuraṃ tē manjūṣikāṃ vēda-girāṃ pratīmaḥ	22
sanchintayāmi pratibhā-daśāsthān sandhukṣa-yantaṃ samaya pradīpān vignāna kalpadruma pallavābhaṃ vyākhyāna mudrā madhuraṃ karaṃ tē	23

chittē karōmi sphuritākṣa-mālaṃ savyētaraṃ nātha karaṃ tvadīyaṃ gnānāmṛtō-daṃchana-lampaṭānāṃ līlāghaṭī yantra-mivāśritānām	24
prabōdha sindhō-raruṇaiḥ prakāśaiḥ pravāḷa sanghāta-mivōd-vahantam vibhāvayē dēva sapustakan tē vāmaṃ karaṃ dakṣiṇa-māśritānām	25
tamāṃsi bhitvā viśadair-mayūkhaiḥ saṃprīṇa-yantaṃ viduṣaś-chakōrān niśāmayē tvāṃ nava-puṇḍarīkē śaradghanē chandramiva sphurantam	26
diśantu mē dēva sadā tvadīyāḥ dayātarangānu-charāḥ kaṭākṣāḥ śrōtrēṣu puṃsāmamṛtam kṣarantīm sarasvatīm saṃśrita kāmadhēnum	27
viśēṣa-vitpāri-śadēṣu nātha! vidagdha gōṣṭī-samarānga-ṇēṣu jigīṣatō mē kavītārki-kēndrān jihvāgra siṃhāsana-mabhyupēyāḥ	28
tvāṃ chintayaṃ-stvanmayatāṃ prapannaḥ tvāmudgrṇan śabdamayēna dhāmnā svāmin samājēṣu samēdhiṣīya svachchanda vādāhava baddhaśūraḥ	29

nānā-vidhānā-magatiḥ kalānāṃ na chāpi tīrthēṣu kṛtāvātāraḥ dhruvaṃ tavā'nātha-parigrahāyāḥ navam navam pātra-mahaṃ dayāyāḥ	30
akamṇa-nīyān-yapanīti bhēdaiḥ alamkṛṣīran hrdayaṃ madīyam śankā-kaḷankāpa-gamōjjvalāni tatvāni samyanchi tava prasādāt	31
vyākhyā mudrāṃ karasarasijaiḥ pustakam śankhachakrē bibhrad-bhinna-sphaṭika-ruchirē punḍarīkē niṣaṇṇaḥ amlānaśrī-ramṛta-viśadair-aṃśubhiḥ plāvayanmāṃ āvīrbhūyādanagha mahimā mānasē vāgadhīśaḥ	32
vāgartha siddhihētōḥ paṭhata hayagrīva-saṃstutiṃ bhaktyā kavitārkika-kēsariṇā vēnkaṭa-nāthēna virachitā-mētām	33
kavitārkika-siṃhāya kalyāṇa-guṇaśālinē śrīmatē vēnkaṭēśāya vēdānta-guravē namaḥ	34

|| iti kavitārkika siṃhasya sarvatantra-svatantrasya
śrīmad vēnkaṭanāthasya vēdāntāchāryasya kṛtiṣu
śrī hayagrīva stōtraṃ saṃpūrṇam ||